

Marijan F. Kranjc, generalmajor v pokoju

Kos Štefana Štefan

- generalštabni podpolkovnik VKJ

Sorodniki so me malce jezni najprej spraševali, zakaj Štefana Kosa¹ ni na »mojem« seznamu slovenskih generalov VKJ. Namreč, pred smrtjo ga je v Travniku, BiH, obiskal polbrat Marjan Kos, ki je trdil, da je bil stric vsekakor general VKJ.

МИНИСТАРСТВО ВОЈСКЕ И МОРНАВИЦЕ
КРАЉЕВИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ

а) инспек-
ције 107 б) војно
окру 2030/1

III.

КАРТОН

ЛИЧНИХ И СЛУЖБЕНИХ ПОДАТАКА ОФИЦИРА (ВОЈНИХ ЧИНОВНИКА)

3)	Род или струка	Пешадиски, са генералштабне подлоге
4)	Чин	Почасни
	Презиме	КОС
5)	Очево име	ШТЕФАН
	Име	ШТЕФАН

Ko sem jim povedal, da ga ni v knjigi generalov in admiralov VKJ, ki jo je pred leti v Beogradu napisal dr. Mile Bjelajac, jaz pa mu tudi pomagal, sem predlagal, da podatek lahko preverimo v arhivu VKJ. Menil sem, da je bil Štefan Kos verjetno častnik generalštabne stroke, kar je pomenilo, da je končal višjo vojaško akademijo doma ali v tujini.

¹ Posredovani podatki: Štefan Kos roj. 23. 8. 1901 v Zg. Velki, umrl 1972 v Travniku, BiH. Oče Štefan je bil nadučitelj v Velki, mati Avgusta roj. Kapun pa učiteljica. Častnik VKJ, študiral v Parizu (verjetno na Višji vojaški akademiji), do leta 1941 služboval po raznih krajih Jugoslavije. Leta 1941 je bil zajet in odpeljan v nemško taborišče. Po vrnitvi iz ujetništva se je zaposlil na Trgovski zbornici v Sarajevu. Menda je bil štabni generalpolkovnik VKJ.

Preverka je potrdila moje domnevo.

Njegov personalni karton zgleda takole;

- Generalštabni podpolkovnik
- KOS Štefana Štefan
- Rojen 23. avgusta 1901 v Gornji Velki pri Mariboru, Dravska banovina
- Vera: rimskokatoliška
- Narodnost: Jugoslovan
- Šole: realna gimnazija v Mariboru, maturo opravil v Karlovcu
- Tuji jeziki: nemški
- Zakonski stan: poročen z Olgo, hčerko Mavra in Fanike Herihut (ali Hernhut) iz Oseka pri Lenartu, sin Milan, rojen 8. 2. 1933 (verjetno v Nevesinju).
- **Vojaške šole:**
 - 1916–1918: kadetska šola AOV v Gracu (od 15. 9. 1916),
 - 1918–1919: kadetska šola VKJ v Karlovcu (sodeloval od decembra 1918 do januarja 1919 pri zasedbi Medjimurja),
 - 1919–1921: Nižja šola vojaške akademije VKJ v Beogradu (od 1. 12. 1919),
 - 1924–1926: Višja šole vojaške akademije (menda v Parizu?),
 - 1927–1939: priprava za generalštabno stroko.
- **Povišanja:**
 - kaplar – 24. 5. 1920
 - podnarednik – 1. 10. 1920,
 - narednik – 2. 7. 1921,
 - podporočnik – 1. 10. 1921,
 - poročnik – 1. 10. 1925,
 - kapetan II. razreda – 17. 12. 1929 (Mostar) – 21. 2. 1930 preveden v generalštabno stroko,
 - kapetan I. razreda – 17. 12. 1932,
 - major – 31. 12. 1935,
 - podpolkovnik – 31. 12. 1939.
- **Odlikovanja:**
 - poljski srebrni križ za zasluge,
 - red jugoslovanske krone V. stopnje,
 - spomenica za boje pri osvoboditvi severnih krajev 1918–1919.
- **Službovanje v VKJ:**
 - 10. 10. 1921 – 21. 5. 1924: narednik – podporočnik, vodnik 9. čete v 45. pehotnem polku;
 - 22. 5. 1924 – 31. 9. 1925: podporočnik, vodnik v 2. četi I. pehotne podoficirske šole;
 - 1. 10. 1924 – 3. 11. 1926, poročnik, slušatelj Višje šole vojaške akademije;
 - 4. 11. 1926 – 20. 10. 1927, poročnik, v.d. poveljnika 11. čete 41. pehotnega polka;

- 21. 10. 1927 – 20. 5. 1930, kapetan II. razreda, generalštabni pripravnik v Glavnem GŠ VKJ;
- 21. 5. 1930 – 4. 5. 1932, kapetan II. razreda, v GŠ Jadranske divizijske oblasti;
- 4. 5. 1932 – 3. 12. 1932, kapetan II. razreda, poveljnik 6. čete v 11. polku »Karadjordje« (v Benkovcu ?);
- 3. 12. 1932 – 14. 4. 1934, kapetan I. razreda, poveljnik 3. čete v 32. »Nevesinjskem« pehotnem polku;
- 22. 4. 1934 – 15. 5. 1934, kapetan I. razreda, na službi v GŠ Jadranske divizijske oblasti;
- 25. 5. 1934 – 9. 4. 1937, kapetan I. razreda – major, v. d. pomočnika načelnika GŠ Moravske divizijske oblasti;
- 17. 4. 1937 – 16. 4. 1938, major, poveljnik 1. bataljona 45. pehotnega polka;
- 27. 4. 1938 – 15. 11. 1938, major, na službi v šolskem oddelku GGŠ VKJ;
- 16. 11. 1938 – 4. 4. 1940, podpolkovnik, na službi v organizacijske oddelku GGŠ VKJ;
- 15. 4. 1940 – 6. 4. 1941, podpolkovnik, na službi v GŠ II. armadnega območja.

Od aprila 1941 je bil v nemškem ujetništvu.

Po povratku v domovino maja 1945 je služboval v bančnem sektorju. Svojo življenjsko pot je sklenil 1972 v Travniku.

Kot generalštabni častnik VKJ je imel lepo perspektivo razvoja in napredovanja, pa sem tako tudi prepričan, da bi bil gotovo eden od prvih kandidatov za generalski položaj tudi pozneje v JLA!

Bil je med redkimi častniki iz Slovenije, ki so »imeli« generalštabno stroko v VKJ (polkovniki Vladimir Vauhnik, Ernest Peterlin, Jaka Avšič in major Karl Novak), kar pomeni, da je bil tudi kandidat za položaj brigadnega generala VKJ!